

POLITICAL SCIENCE

Question Booklet Sl. No.

110087

Name & Signature of the Invigilator **PAPER – II** OMR Answer Sheet No. :

CODE-11 Roll No. :

(in figures as in Hall Ticket)

Roll Number in words :

Time : 2 Hours]

No. of Printed Pages : 48

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

- Write your Roll Number in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **one hundred (100)** multiple choice type of questions. **All** questions are compulsory.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker seal and do not accept an open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.
 - After this verification is over, the Test Booklet Number should be entered on the OMR Answer Sheet and the OMR Answer Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the oval as indicated below on the correct response against each item.
Example: (A) ● (C) (D) where (B) is the correct response.
- Your responses to the items are to be indicated on the OMR Answer Sheet under Paper – II only. If you mark your response at any place other than in the oval in the OMR Answer Sheet, it will not be evaluated.
- Rough Work is to be done in the end of this booklet.
- If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, such as change of response by scratching or using white fluid, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return the original OMR Answer Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are however, allowed to carry original question booklet and duplicate copy of OMR Answer Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or any electronic devices or log table etc., are prohibited.
- There shall be no negative marking.
- In case of any discrepancy in the English and Gujarati versions of questions, English version will be taken as final.

પરીક્ષાર્થીને માટે સૂચનાઓ

- આ પાનાની ટોચ પર દર્શાવેલી જગ્યામાં તમારો રોલ નંબર લખો.
- આ પ્રશ્નપત્રમાં બહુવિકલ્પિક ઉત્તરો પસંદ કરવા માટે (100) પ્રશ્નો આપેલા છે. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- પરીક્ષાની શરૂઆતમાં આપને પ્રશ્નપુસ્તિકા આપવામાં આવશે. પ્રથમ પાંચ (૫) મિનિટ દરમિયાન તમારે પ્રશ્નપુસ્તિકા ખોલી અને ફરજિયાતપણે નીચે મુજબ પરીક્ષણ કરવું :
 - પ્રશ્નપુસ્તિકાનો વપરાશ કરવા માટે આ કવર પૃષ્ઠની ધાર પર આપેલ સીલ સ્ટીકર ફાડી નાખો. કોઈપણ સંજોગોમાં સીલ સ્ટીકર વગરની કે ખુલ્લી પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારશો નહીં.
 - કવર પૃષ્ઠ પર છપાયેલ નિર્દેશાનુસાર પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નો, પૃષ્ઠો અને સંખ્યાને બરાબર ચકાસી લો. ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા કે જેમાં પ્રશ્નો/ પૃષ્ઠો ઓછાં હોય, બે વાર છપાયા હોય, અનુક્રમમાં અથવા અન્ય કોઈ ફરક હોય અર્થાત કોઈપણ સંજોગોમાં ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારશો નહીં. અને જો ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા મળી હોય તો નિરીક્ષક પાસેથી તુરંત જ બીજી સારી પ્રશ્નપુસ્તિકા મેળવી લેવી. આ માટે ઉમેદવારને પાંચ (૫) મિનિટનો સમયગાળો આપવામાં આવશે. પછીથી, પ્રશ્નપુસ્તિકા બદલવામાં આવશે નહીં કે કોઈ વધારાનો સમયગાળો આપવામાં આવશે નહીં.
 - આ ચકાસણી સમાપ્ત થાય પછી, પ્રશ્નપુસ્તિકાનો નંબર OMR જવાબ પત્રક પર લખવો અને OMR જવાબ પત્રકનો નંબર પ્રશ્નપુસ્તિકા પર લખવો.
- પ્રત્યેક પ્રશ્ન માટે ચાર જવાબ વિકલ્પ (A), (B), (C) અને (D) આપવામાં આવેલ છે. તમારે સાચા જવાબના ઓવલ (oval) ને નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ પેનથી ભરીને સંપૂર્ણ ઠાવું કરવાનું રહેશે.
ઉદાહરણ : (A) ● (C) (D) કે જ્યાં (B) સાચો જવાબ છે.
- આ પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નોના જવાબ અલગથી આપવામાં આવેલ OMR જવાબ પત્રકમાં પેપર-II લખેલ વિભાગમાં જ અંકિત કરવા, જો આપ OMR જવાબ પત્રકમાં આપેલ ઓવલ (oval) સિવાય અન્ય સ્થાને જવાબ અંકિત કરશો તો તે જવાબનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે નહીં.
- કચું કામ (Rough work) પ્રશ્નપુસ્તિકાના અંતિમ પૃષ્ઠ પર કરવું.
- જો આપ OMR જવાબ પત્રક નિયત જગ્યા સિવાય અન્ય કોઈપણ સ્થાને, આપનું નામ, રોલ નંબર, ફોન નંબર અથવા એવું કોઈ ચિહ્ન જેનાથી તમારી ઓળખ થઈ શકે, અંકિત કરશો અથવા અલગ ભાષાનો પ્રયોગ કરો, અથવા અન્ય કોઈ અનુચિત સાધનોનો ઉપયોગ કરો, જેમકે અંકિત કરી દીધેલ જવાબ ભૂંસી નાખવો કે સફેદ શાદીનો ઉપયોગ કરી બદલશો તો આપને પરીક્ષા માટે અધોગ્ય જાહેર કરવામાં આવશે.
- પરીક્ષા સમય પૂરો થઈ ગયા બાદ ઓરીજનલ OMR જવાબ પત્રક જે તે નિરીક્ષકને ફરજિયાત સોંપી દેવું અને કોઈ પણ સંજોગોમાં તે પરીક્ષા ખંડની બહાર લઈ જવું નહીં. પરીક્ષા પૂર્ણ થયા બાદ ઉમેદવાર ઓરીજનલ પ્રશ્નપુસ્તિકા અને OMR જવાબ પત્રકની ડુપ્લિકેટ કોપી પોતાની સાથે લઈ જઈ શકે છે.
- માત્ર કાળી / ભૂરી બોલ પોઇન્ટ પેન વાપરવી.
- હેલ્પવેટર, લોઝ ટેબલ અને અન્ય ઈલેક્ટ્રોનિક યંત્રોનો ઉપયોગ કરવાની મનાઈ છે.
- ખોટા જવાબ માટે નકારાત્મક ગુણાંકન પ્રથા નથી.
- પ્રશ્નપુસ્તિકાના કોઈ પ્રશ્નમાં અનુવાદ અંતે કોઈ વિવાદ/મતભેદ જણાય તો અંગ્રેજી વર્ઝન યોગ્ય ગણાશે.

SEAL

DO NOT WRITE HERE

POLITICAL SCIENCE

Paper - II

1. "The object of science is to show things happen, and why ... they do happen The political theorist, on the other hand, is essentially concerned with the discussion of what ought to be. His judgments are at bottom value judgments." Who said this ?
 - (A) Isaiah Berlin
 - (B) Alfred Cobban
 - (C) Karl Popper
 - (D) Bernard Crick
2. Which thinker distinguished between 'the liberty of the ancients' and 'the liberty of the moderns' ?
 - (A) J. S. Mill
 - (B) John Locke
 - (C) Isaiah Berlin
 - (D) Benjamin Constant
3. What is the underlying principle of correction in the idea of 'justice as recognition' ?
 - (A) Addressing the fact of economic exploitation and marginalization
 - (B) Determining the fair punishment for wrong-doing
 - (C) Ensuring that state institutions homogenize societal diversity
 - (D) Eliminating structures and patterns of humiliation and disrespect
1. "વિજ્ઞાનનો હેતુ વસ્તુઓ સાકાર થતી અને કેવી રીતે સાકાર થાય છે એ બતાવવાનો છે, જ્યારે બીજી તરફ રાજકીય ચિંતક આવશ્યક રીતે શું હોવું જોઈએ એની ચર્ચા જોડે સંબંધ ધરાવે છે. એમના નિર્ણયો નિમ્ન સ્તરે મૂલ્ય નિર્ણયો હોય છે." આ કથન કોણે કહ્યું છે ?
 - (A) આઈઝિયા બર્લિન
 - (B) આલ્ફ્રેડ કોબન
 - (C) કાર્લ પોપર
 - (D) બર્નાર્ડ ક્રીક
2. 'પ્રાચીન લોકોની સ્વતંત્રતા' અને 'અર્વાચીન લોકોની સ્વતંત્રતા' વચ્ચે કયા ચિંતકે તફાવત કર્યો ?
 - (A) જે. એસ. મીલ
 - (B) જ્હોન લોક
 - (C) આઈઝિયા બર્લિન
 - (D) બેન્જામીન કોન્સ્ટન્ટ
3. 'જસ્ટિસ એઝ રેકગનીશન'ના વિચારમાં કયો સુધારાનો રેખાંકિત સિદ્ધાંત છે ?
 - (A) આર્થિક શોષણ અને ઉપેક્ષિતતાની હકીકતને ધ્યાનમાં લેવી
 - (B) ખોટા કાર્ય માટે વ્યાજબી સજા નક્કી કરવી
 - (C) એ ખાતરી કરવી કે રાજ્યની સંસ્થાઓ સામાજિક વિવિધતાને એકરૂપ કરે છે
 - (D) માનહાની અને તિરસ્કારનાં માળખાં અને તરાહોને દૂર કરવાં

4. T. H. Marshall breaks down citizenship into which three categories of rights ?
- (A) Religious, Economic, National
(B) Personal, Political, Welfare
(C) Civil, Political, Social
(D) Natural, Political, Fundamental

5. "Power needs no justification, being inherent in the very existence of political communities; what it does need is legitimacy Power springs up whenever people get together and act in concert, but it derives its legitimacy from the initial getting together rather than from any action that then may follow." Who said this ?

- (A) Hannah Arendt
(B) Antonio Gramsci
(C) Steven Lukes
(D) Louis Althusser

6. Which of the following is true of the theory of classical liberalism ?
- a. The development of human welfare is the function of the State.
b. The State is an outcome of a social contract among individuals.
c. Freedom is the natural condition of man.
d. Property is an entitlement and embodiment of freedom.

Codes :

- (A) a, b, c and d
(B) b, c and d
(C) a, c and d
(D) a, b and c

4. ટી. એચ. માર્શલ નાગરિકતાને કયા ત્રણ હકોના સ્તરમાં વિભાજિત કરે છે ?
- (A) ધાર્મિક, આર્થિક, રાષ્ટ્રીય
(B) વ્યક્તિગત, રાજકીય, કલ્યાણ
(C) મુલ્કી, રાજકીય, સામાજિક
(D) પ્રાકૃતિક, રાજકીય, મૂળભૂત

5. "સત્તાને વ્યાજબીપણાની જરૂર નથી, રાજકીય સમુદાયોના અસ્તિત્વમાં એ સ્વાભાવિક હોય છે, એને માટે જરૂરી છે કાયદેસરતા...જ્યારે લોકો ભેગાં થાય છે અને સમૂહમાં કાર્ય કરે છે ત્યારે સત્તા ઉદભવે છે, પરંતુ એ એની કાયદેસરતા પ્રારંભિક ભેગા થવામાંથી પ્રાપ્ત કરે છે નહીં કે કોઈ પણ કાર્યમાંથી કે જેને કદાચ અનુસરવામાં આવે." આ વાક્ય કોણે કહ્યું ?

- (A) હાના આરેન્ડ
(B) એન્ટોનીયો ગ્રામસ્કી
(C) સ્ટીવન લ્યૂકસ
(D) લુઈ આલ્થુઝર

6. નીચેનામાંથી કઈ બાબત પ્રશિષ્ટ ઉદારવાદના સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં સાચી છે ?

- a. માનવ કલ્યાણ નો વિકાસ એ રાજ્યનું કાર્ય છે.
b. રાજ્ય એ વ્યક્તિઓ વચ્ચેના સામાજિક કરારની નિપજ છે.
c. સ્વતંત્રતા એ માણસની કુદરતી અવસ્થા છે.
d. મિલકત એ અધિકાર અને સ્વતંત્રતાનું મૂર્ત સ્વરૂપ છે.

કોડ્સ :

- (A) a, b, c અને d
(B) b, c અને d
(C) a, c અને d
(D) a, b અને c

7. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Select the correct answer from the codes given below :

Assertion (A) : Capitalism, according to Marxism, can be distinguished from other forms of commodity exchange in that it involves not merely the exchange of commodities but the advancement of capital, with the purpose of generating profit.

Reason (R) : Capitalism depends conceptually on the person as an altruistic benevolent self.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
(B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)
(C) (A) is true, but (R) is false
(D) (A) is false, but (R) is true

8. Which of the following statements are true of liberal feminism ?

Select the correct answer from the codes given below.

- a. It is essentially reformist.
b. It advocates the guarantee of rights as a tool of empowerment.
c. It regards sex in terms of performativity.
d. It depends on the fluidity of sex as a category.

Codes :

- (A) a and b (B) b and c
(C) c and d (D) a and d

7. નીચે આપેલા કથનોમાંથી એક વિધાન (A) છે અને બીજું કારણ (R) છે. નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

વિધાન (A) : માર્ક્સવાદ મુજબ મૂડીવાદ એ યીજ વસ્તુઓના વિનિમયના અન્ય બીજા સ્વરૂપોથી અલગ કરી શકાય કે જેમાં એ માત્ર યીજ વસ્તુઓનો વિનિમય નથી પરંતુ નફો પ્રાપ્ત કરવાના હેતુ સાથે મુડી વૃદ્ધિ છે.

કારણ (R) : મૂડીવાદ ખ્યાલાત્મક રીતે નિઃસ્વાર્થ પરોપકારી સ્વ ઉપર આધાર રાખે છે.

કોડ્સ :

- (A) (A) અને (R) બંને સાચા છે અને (R) એ (A)ની સાચી સમજૂતી છે
(B) (A) અને (R) બંને સાચા છે અને (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી નથી
(C) (A) સાચું છે, પરંતુ (R) ખોટું છે
(D) (A) ખોટું છે, પરંતુ (R) સાચું છે

8. નીચેનામાંથી ક્યાં કથનો મુક્ત નારીવાદ માટે સાચાં છે ?

નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

- a. એ આવશ્યક રીતે સુધારાવાદી છે.
b. એ સશક્તિકરણના સાધન તરીકે હકની ખાતરીની હિમાયત કરે છે.
c. એ સેક્સને પરફોર્મેટીવિટીના સંદર્ભમાં જુએ છે.
d. એ એક કક્ષા તરીકે સેક્સની તરલતા ઉપર આધાર રાખે છે.

કોડ્સ :

- (A) a અને b (B) b અને c
(C) c અને d (D) a અને d

9. Which of the following statements is true of the theory of multiculturalism ?

- (A) Societies must be moulded into a culturally uniform and homogeneous setup.
- (B) Differences in cultural and social norms must be amalgamated under the rubric of a single national culture.
- (C) Only those societies which have inflow of immigrants are multicultural societies.
- (D) People are culturally embedded and therefore different cultures need to be protected and strengthened.

10. Match List - I with List - II and select the correct answer from the codes given below.

List - I (Author)	List - II (Book)
a. Noam Chomsky	i. <u>Dark Side of Democracy</u>
b. Jurgen Habermas	ii. <u>Democracy and the Public Sphere</u>
c. Michael Mann	iii. <u>Deterring Democracy</u>
d. Chantal Mouffe	iv. <u>The Democratic Paradox</u>

Codes :

	a	b	c	d
(A)	iii	ii	i	iv
(B)	i	ii	iii	iv
(C)	iv	iii	ii	i
(D)	i	iv	ii	iii

9. બહુસંસ્કૃતિવાદના સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં નીચેનામાંથી કયું કથન સાચું છે ?

- (A) સમાજને સાંસ્કૃતિક રીતે એકસરખાં અને સમરૂપ માળખામાં ઢાળવો જોઈએ.
- (B) સાંસ્કૃતિક અને સામાજિક ધારાધોરણોના તફાવતને એકમાત્ર રાષ્ટ્રીય સંસ્કૃતિમાં ભેળવી દેવા જોઈએ.
- (C) માત્ર એવા સમાજો કે જેમાં વસાહતીઓનો આંતરપ્રવાહ છે, બહુ સાંસ્કૃતિક સમાજો છે.
- (D) લોકો સાંસ્કૃતિક રીતે જડાયેલા છે અને તેથી વિવિધ સંસ્કૃતિઓનું રક્ષણ કરવાની અને મજબૂત બનાવવાની જરૂર છે.

10. યાદી-I અને યાદી-IIની તુલના કરો અને નીચે આપેલા કોડમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I (લેખક)	યાદી - II (પુસ્તક)
a. નોમ ચોમ્સ્કી	i. <u>ડાર્ક સાઇડ ઓફ ડેમોક્રસી</u>
b. જુર્ગન હાબરમાસ	ii. <u>ડેમોક્રસી એન્ડ ધ પબ્લિક સ્ફીયર</u>
c. માઈકલ મેન	iii. <u>ડીટરીંગ ડેમોક્રસી</u>
d. શાંતાલ મુફ	iv. <u>ધ ડેમોક્રેટિક પેરાડોક્સ</u>

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	iii	ii	i	iv
(B)	i	ii	iii	iv
(C)	iv	iii	ii	i
(D)	i	iv	ii	iii

11. In which of Plato's works is Socrates completely absent ?

- (A) Republic
- (B) Laws
- (C) Apology
- (D) Symposium

12. Which of the following statements are true about the political thought of Thomas Hobbes ?
Choose the correct answer from the codes given below.

- a. The principal cause of conflict is the nature of man.
- b. The subject has the right to revolt.
- c. Fear and self-interest are two fundamental human motivations.
- d. Man is not atomistic and asocial.

Codes :

- (A) a, b, c and d
- (B) a, b and c
- (C) b and c
- (D) a and c

13. "Institutions in republics do not change with the times ... but change very slowly because it is more painful to change them since it is necessary to wait until the whole republic is in a state of upheaval." Who said this ?

- (A) Thomas Hobbes
- (B) J. J. Rousseau
- (C) Jeremy Bentham
- (D) Machiavelli

11. પ્લેટોના કયા પુસ્તકમાં સોક્રેટિસ સંપૂર્ણપણે ગેરહાજર હતા ?

- (A) રિપબ્લિક
- (B) લોઝ
- (C) એપોલોજી
- (D) સીમ્પોસીયમ

12. થોમસ હોબ્સના રાજકીય વિચારોના સંદર્ભમાં નીચેનામાંથી કયા કથાનો સાચાં છે ?
નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

- a. સંઘર્ષનું મુખ્ય કારણ માનવીનો સ્વભાવ છે.
- b. રૈયતને બળવો કરવાનો હક છે.
- c. ભય અને સ્વહિત આ બે મૂળભૂત માનવ અભિપ્રેરકો છે.
- d. માનવી એટોમિસ્ટીક અને બિનસામાજિક નથી.

કોડ્સ :

- (A) a, b, c અને d
- (B) a, b અને c
- (C) b અને c
- (D) a અને c

13. "પ્રજાસત્તાક રાજ્યમાં સંસ્થાઓ સમયની સાથે બદલાતી નથી પરંતુ ધીમે બદલાય છે. કારણ કે એમને બદલવું ઘણું પીડા દાયક હોય છે. જોકે સમગ્ર પ્રજાસત્તાક રાજ્ય ઉથલપાથલની સ્થિતિમાં આવે ત્યાં સુધી રાહ જોવી જરૂરી છે." આ વિધાન કોણે કહ્યું ?

- (A) થોમસ હોબ્સ
- (B) જ. જ. રુસો
- (C) જેરમી બેન્થમ
- (D) મેકીયાવેલી

14. Match List - I with List - II and choose the correct answer from the codes given below.

List - I (Author)	List - II (Books)
a. J. J. Rousseau	i. <u>Three Essays on Religion</u>
b. John Locke	ii. <u>Essay on the Origin of Languages</u>
c. Thomas Hobbes	iii. <u>On Toleration</u>
d. J. S. Mill	iv. <u>The Elements of Law, Natural and Politic</u>

Codes :

	a	b	c	d
(A)	i	ii	iii	iv
(B)	iv	iii	ii	i
(C)	ii	iii	iv	i
(D)	i	iv	iii	ii

15. "Woman is specially made for man's delight If woman is made to please and to be in subjection to man, she ought to make herself pleasing in his eyes and not provoke him to anger." Who said this ?

- (A) Thomas Hobbes
(B) J. J. Rousseau
(C) G. W. F. Hegel
(D) Karl Marx

14. યાદી-I અને યાદી-II ને જોડો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી-I (લેખક)	યાદી-II (પુસ્તક)
a. જે. જે. રુસો	i. <u>શ્રી એસેઝ ઓન રીલીજીયન</u>
b. જહોન લોક	ii. <u>એસે ઓન ધ ઓરિજીન ઓફ લેંગ્વેઝીસ</u>
c. થોમસ હોબ્સ	iii. <u>ઓન ટોલરેશન</u>
d. જે. એસ. મીલ	iv. <u>ધ એલિમેન્ટ્સ ઓફ લો, નેચરલ એન્ડ પોલિટીક</u>

કોડ્સ:

	a	b	c	d
(A)	i	ii	iii	iv
(B)	iv	iii	ii	i
(C)	ii	iii	iv	i
(D)	i	iv	iii	ii

15. "સ્ત્રીનું નિર્માણ ખાસ કરીને પુરુષને આનંદ આપવા માટે છે... જો સ્ત્રીનું નિર્માણ પુરુષને ખુશ કરવા અને પરાધિન રહેવા માટે કરવામાં આવ્યું હોય તો તેણીએ તેની આંખો સમક્ષ સ્વયંને ખુશ રાખવી જોઈએ અને તેને ક્રોધ માટે ઉપસાવવો જોઈએ નહિ." આ વિધાન કોણે કહ્યું ?

- (A) થોમસ હોબ્સ
(B) જે. જે. રુસો
(C) જી. ડબલ્યુ. એફ. હેગેલ
(D) કાર્લ માર્ક્સ

16. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Choose the correct answer from the codes given below.

Assertion (A) : According to Fanon, black people are locked in blackness and white people are locked in whiteness.

Reason (R) : Colonialism is a total project, according to Fanon, which does not leave any part of the human person and its reality untouched.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false, but (R) is true

17. "As much as anyone can make use of to any advantage of life, before it spoils, so much by his labor he may fix a property in; whatever is beyond this, is more than his share, and belongs to others." Who said this ?

- (A) Adam Smith
- (B) J. S. Mill
- (C) John Locke
- (D) John Rawls

16. નીચે આપેલા કથનોમાંથી એક વિધાન (A) અને બીજું કારણ (R) છે. નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

વિધાન (A) : ફેનોનના મત મુજબ કાળા લોકોને કાળાશમાં કેદ કરવામાં આવ્યા છે અને શ્વેત લોકોને શ્વેતનેસમાં કેદ કરવામાં આવ્યા છે.

કારણ (R) : ફેનોનના મતે સંસ્થાનવાદ એક સંપૂર્ણ યોજના છે જે વ્યક્તિના કોઈપણ ભાગ કે તેની વાસ્તવિકતાને સ્પર્શ્યા વિના નથી રહેતી.

કોડ્સ :

- (A) (A) અને (R) બંને સાચા છે અને (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી છે
- (B) (A) અને (R) બંને સાચા છે પરંતુ (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી નથી
- (C) (A) સાચું છે પરંતુ (R) ખોટું છે
- (D) (A) ખોટું છે પરંતુ (R) સાચું છે

17. "જ્યાં સુધી જેટલું પણ કોઈ વ્યક્તિ જીવનના હિત માટે કરે છે, જે ખરાબ થતાં પહેલાં, જેમાં એનો શ્રમ જોડાયેલો છે, એ એની મિલકત છે. આનાથી ઉપર એના ફાળા ઉપરાંતની છે, એ બીજાની છે." આ વિધાન કોણે કહ્યું ?

- (A) આદમ સ્મિથ
- (B) જે. એસ. મીલ
- (C) જોહન લોક
- (D) જોહન રોલ્સ

18. Match List - I with List - II and choose the correct answer from the codes given below.

List - I	List - II
a. Hannah Arendt	i. Organic intellectual
b. John Rawls	ii. Space of appearance
c. Frantz Fanon	iii. Veil of ignorance
d. Antonio Gramsci	iv. Weight of a civilization

Codes :

	a	b	c	d
(A)	i	iv	iii	ii
(B)	ii	iii	iv	i
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	ii	iv	iii	i

19. Which political thinker argued that a revolutionary project must first build consent across civil society before taking formal power ?

- (A) Karl Marx
- (B) Mao Zedong
- (C) G.W.F. Hegel
- (D) Antonio Gramsci

18. યાદી-I અને યાદી-II ની તુલના કરો અને નીચે આપેલા કોડમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી-I	યાદી-II
a. હાના આરેન્ડ	i. ઓર્ગેનિક ઇન્ટેલેક્યુઅલ
b. જ્હોન રોલ્સ	ii. સ્પેસ ઓફ એપીયરન્સ
c. ફ્રાન્ઝ ફેનોન	iii. વેઈલ ઓફ ઇગ્નોરન્સ
d. એન્ટોનીયો ગ્રામસ્કી	iv. વેઈટ ઓફ અ સીવીલાઇઝેશન

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	i	iv	iii	ii
(B)	ii	iii	iv	i
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	ii	iv	iii	i

19. નીચેનામાંથી કયા રાજકીય ચિંતકે દલીલ કરી છે કે એક ક્રાંતિકારી પ્રોજેક્ટે વિધિસર સત્તા ગ્રહણ કરતાં પહેલાં પ્રથમ નાગરિક સમાજમાં સંમતિ સ્થાપવી જોઈએ ?

- (A) કાર્લ માર્ક્સ
- (B) માઓ ઝેડોંગ
- (C) જી. ડબલ્યુ.એફ. હેગેલ
- (D) એન્ટોનીયો ગ્રામસ્કી

20. "The revolutionary war is a war of the masses; only mobilizing the masses and relying on them can wage it." Who said this ?

- (A) Karl Marx
- (B) Mao Zedong
- (C) Vladimir Lenin
- (D) Rosa Luxemburg

21. Which of the following are three elements of Kautilya's Saptanga theory of the State ?

- (A) Dharma, Durga, Danda
- (B) Kosa, Amatya, Shatru
- (C) Swamin, Kosa, Durga
- (D) Swamin, Shastra, Shatru

22. Which of the following is NOT a book by Bal Gangadhar Tilak ?

- (A) A Step in the Steamer
- (B) Orion : An Ignored Historical Research
- (C) Chintana Ganga
- (D) Vedic Chronology and Vedanga Jyotish

20. "ક્રાંતિકારી યુદ્ધ એ જન સમુદાયનું યુદ્ધ છે. માત્ર જનસમુદાયની જમાવટ કરવી અને તેમના ઉપર આધાર રાખવો એ એને યાલુ રાખી શકે છે." આ કથન કોણે કહ્યું છે ?

- (A) કાર્લ માર્ક્સ
- (B) માઓ ઝેડોંગ
- (C) વ્લાદિમીર લેનિન
- (D) રોસા લક્ઝમબર્ગ

21. નીચેનામાંથી ક્યાં ત્રણ તત્વો કૌટિલ્યના રાજ્યના સપ્તાંગ સિદ્ધાંતના તત્વો છે ?

- (A) ધર્મ, દુર્ગ, દંડ
- (B) કોસ, અમાત્ય, શત્રુ
- (C) સ્વામી, કોસ, દુર્ગ
- (D) સ્વામી, શાસ્ત્ર, શત્રુ

22. નીચેનામાંથી કયું બાળ ગંગાધર તિલક દ્વારા લખાયેલું પુસ્તક નથી ?

- (A) અ સ્ટેપ ઇન ધ સ્ટીમર
- (B) ઓરિયન: અન ઇગ્નોર્ડ હિસ્ટોરિકલ રિસર્ચ
- (C) ચિંતન ગંગા
- (D) વેદિક ક્રોનોલોજી એન્ડ વેદંગા જ્યોતિષ

23. Who of the following declared before the Hunter Commission in 1882 that "in ninety-nine cases out of a hundred, the educated men of this country are opposed to female education and the proper position of women" ?

- (A) Pandita Ramabai
- (B) Tarabai Shinde
- (C) Raj Kumari Amrit Kaur
- (D) Sarojini Naidu

24. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Choose the correct answer from the codes given below.

Assertion (A) : V.D. Savarkar defined a Hindu as one who regarded this land of Bharat Varsha as his fatherland and holyland.

Reason (R) : V.D. Savarkar believed that loyalty to the nation could be imbibed into non-Hindus, who did not form part of the national community.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false, but (R) is true

23. નીચેનામાંથી કોણે 1882 માં હંટર કમિશન સમક્ષ જાહેર કર્યું હતું કે "સોમાંથી નવ્વાણું કેસમાં આ દેશના શિક્ષિત પુરુષો સ્ત્રી કેળવણી અને સ્ત્રીઓની યોગ્ય સ્થિતિના વિરોધી છે" ?

- (A) પંડિતા રમાબાઈ
- (B) તારાબાઈ શિંદે
- (C) રાજકુમારી અમૃત કૌર
- (D) સરોજિની નાયડુ

24. નીચે આપેલા કથનોમાંથી એક વિધાન (A) છે અને બીજું કારણ (R) છે.

નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

વિધાન (A) : વી.ડી.સાવરકરે હિન્દુની વ્યાખ્યા આ રીતે આપી છે કે હિન્દુ એ છે જેણે ભારત વર્ષની ભૂમિને તેની પિતૃભૂ અને પવિત્ર ભૂ ગણી છે.

કારણ (R) : વી.ડી.સાવરકર માનતા હતા કે રાષ્ટ્ર પ્રત્યેની વફાદારી બિન-હિન્દુઓમાં દાખલ કરી શકાય, જેઓ રાષ્ટ્રીય સમુદાયના ભાગ બન્યા નથી.

કોડ્સ :

- (A) (A) અને (R) બંને સાચા છે અને (R) એ (A)ની સાચી સમજૂતી છે
- (B) (A) અને (R) બંને સાચા છે પરંતુ (R) એ (A)ની સાચી સમજૂતી નથી
- (C) (A) સાચું છે પરંતુ (R) ખોટું છે
- (D) (A) ખોટું છે પરંતુ (R) સાચું છે

25. Match List - I with List - II and choose the correct answer from the codes given below.

List - I	List - II
a. Ram Manohar Lohia	i. Sampurna Kranti
b. M.K. Gandhi	ii. Harijan Sevak Sangh
c. Jyotirao Phule	iii. Sapta Kranti
d. Jaya Prakash Narayan	iv. Satyashodhak Samaj

Codes :

	a	b	c	d
(A)	i	iii	ii	iv
(B)	i	ii	iv	iii
(C)	ii	i	iii	iv
(D)	iii	ii	iv	i

26. Which of the following statements are true about Ambedkar and his work Buddha or Karl Marx ?

- Ambedkar, in this work, understands Buddha and Marx to strive for the same end - a just and happy society.
- Ambedkar suggests, in this work, that the means propounded by Buddha are superior to those of Marx.
- In this work, Ambedkar suggests that it is possible to draw a similarity between the Hindu concept of Dharma and the Buddhist concept of Dhamma.
- This text is taken from a speech delivered by Ambedkar at United Nations Conference on "Buddhism and Equality" held in 1954.

(A) a and c	(B) b and d
(C) c and d	(D) a and b

25. યાદી-I અને યાદી-IIની તુલના કરો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I	યાદી - II
a. રામ મનોહર લોહિયા	i. સંપૂર્ણ ક્રાંતિ
b. એમ.કે.ગાંધી	ii. હરિજન સેવક સંઘ
c. જ્યોતિરાવ ફૂલે	iii. સપ્ત ક્રાંતિ
d. જય પ્રકાશ નારાયણ	iv. સત્ય શોધક સમાજ

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	i	iii	ii	iv
(B)	i	ii	iv	iii
(C)	ii	i	iii	iv
(D)	iii	ii	iv	i

26. આંબેડકર અને એમના પુસ્તક-“બુદ્ધ ઓર કાર્લ માર્ક્સ”ના સંદર્ભમાં નીચેના કયા કથનો સાચા છે ?

- આંબેડકર એમના આ પુસ્તકમાં સમજે છે કે બુદ્ધ અને માર્ક્સ એક સમાન ધ્યેય માટે સંઘર્ષ કરતા હતા-ન્યાયી અને સુખી સમાજ
- આંબેડકર, એમના આ પુસ્તકમાં સૂચવે છે કે માર્ક્સ દ્વારા સૂચવેલાં સાધનો કરતાં બુદ્ધ દ્વારા સૂચવેલા સાધનો યદિયાતાં હતાં.
- આંબેડકર એમના આ પુસ્તકમાં સૂચવે છે કે ધર્મના હિંદુ ખ્યાલ અને ધમ્મના બુદ્ધિસ્ત ખ્યાલ વચ્ચે સમાનતા દોરવી શક્ય છે.
- આ બાબત આંબેડકર દ્વારા 1954 માં ‘બુદ્ધિસમ અને ઇક્વાલિટી’ વિષય ઉપર યુનાઇટેડ નેશન્સ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલ કોન્ફરન્સમાં આપેલ ભાષણમાંથી લેવામાં આવી છે.

(A) a અને c	(B) b અને d
(C) c અને d	(D) a અને b

27. Which one of the following books is authored by Iqbal ?

- (A) The Problem of the Rupee
- (B) The Call of the Marching Bell
- (C) The Poet and the Saint
- (D) God and Our Inner Self

28. Which of the following is NOT authored by M.N. Roy ?

- (A) The Agrarian Problem and Its Solution
- (B) India in Transition
- (C) The Philosophy and Practice of Radical Humanism
- (D) An Indian Communist Manifesto

29. "Caste has nothing to do with religion. It is a custom whose origin I do not know But I do know that it is harmful both to spiritual and national growth." Who said this ?

- (A) B. R. Ambedkar
- (B) Ram Manohar Lohia
- (C) M. K. Gandhi
- (D) Deendayal Upadhyaya

27. નીચેનામાંથી કયું પુસ્તક ઇકબાલ દ્વારા લખાયું છે ?

- (A) ધ પ્રોબ્લેમ ઓફ ધ રૂપી
- (B) ધ કોલ ઓફ ધ માર્ચિંગ બેલ
- (C) ધ પોએટ એન્ડ ધ સેઇન્ટ
- (D) ગોડ એન્ડ અવર ઇનર સેલ્ફ

28. નીચેનામાંથી કયું પુસ્તક એમ. એન. રોય દ્વારા લખાયું નથી ?

- (A) ધ અગ્રેરીયન પ્રોબ્લેમ એન્ડ ઇટ્સ સોલ્યુશન
- (B) ઇન્ડિયા ઇન ટ્રાન્ઝીશન
- (C) ધ ફિલોસોફી એન્ડ પ્રેક્ટિસ ઓફ રેડિકલ હ્યુમેનીઝમ
- (D) અન ઇન્ડિયન કોમ્યુનિસ્ટ મેનીફેસ્ટો

29. "જાતિને ધર્મ જોડે કોઈ લેવાદેવા નથી. એ એક રિવાજ છે, જેનું ઉદ્ભવસ્થાન હું જાણતી નથી... પરંતુ હું એટલું જાણું છું કે એ અધ્યાત્મિક અને રાષ્ટ્રીય વિકાસ બંને માટે હાનિકારક છે." આ વિધાન કોણે કહ્યું ?

- (A) બી. આર. આંબેડકર
- (B) રામ મનોહર લોહિયા
- (C) એમ. કે. ગાંધી
- (D) દિનદયાળ ઉપાધ્યાય

30. Match List – I with List – II and select the correct answer from the codes given below :

List – I (Author)	List – II (Book)
a. Shruti Kapila	i. <u>Debating India</u>
b. Partha Chatterjee	ii. <u>Empire and Nation</u>
c. Akeel Bilgrami	iii. <u>Violent Fraternity : Indian Political Thought in the Global Age</u>
d. Bhikhu Parekh	iv. <u>Gandhi's Integrity</u>

Codes :

	a	b	c	d
(A)	i	ii	iii	iv
(B)	ii	iv	iii	i
(C)	iii	ii	iv	i
(D)	iv	iii	i	ii

31. Who among the following opined that State Formation, Nation Building, Mass Democracies and Welfare States are the four stages in the development of modern State ?

- (A) Stein Rokkan
- (B) Carl Friedrich
- (C) K. L. Watts
- (D) Peter L. Taylor

30. યાદી-I અને યાદી-IIની તુલના કરો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I (લેખક)	યાદી - II (પુસ્તક)
a. શ્રુતિ કપિલા	i. <u>ડીબેટિંગ ઇન્ડિયા</u>
b. પાર્થ ચેટરજી	ii. <u>એમ્પાયર એન્ડ નેશન</u>
c. અકીલ બીલગ્રામી	iii. <u>વાયોલેન્ટ ફ્રેટરનીટી: ઇન્ડિયન પોલીટીકલ થોટ ઇન ધ ગ્લોબલ એજ</u>
d. ભીખુ પારેખ	iv. <u>ગાંધીસ ઇન્ટીગ્રીટી</u>

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	i	ii	iii	iv
(B)	ii	iv	iii	i
(C)	iii	ii	iv	i
(D)	iv	iii	i	ii

31. નીચે પૈકી કોણે એવો અભિપ્રાય આપ્યો કે રાજ્ય ઘડતર, રાષ્ટ્રનિર્માણ, સામુદાયિક લોકતંત્રી અને કલ્યાણ રાજ્યો, એ આધુનિક રાજ્યના વિકાસના ચાર તબક્કાઓ છે ?

- (A) સ્ટેન રોકકાન
- (B) કાર્લ ફ્રેડરિક
- (C) કે.એલ.વોટ્સ
- (D) પીટર એલ.ટેલર

32. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R). Select the correct answer from the codes given below.

Assertion (A) : Ted Gurr studied revolution on the basis of relative deprivation and interest based factors.

Reason (R) : According to Ted Gurr, revolutions occur because of economic imbalances in society and changes in international system.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false, but (R) is true

33. Who among the following is associated with the concept of 'circulation of elite' ?

- (A) Gaetano Mosca
- (B) Vilfredo Pareto
- (C) Robert Michels
- (D) C. Wright Mills

32. નીચે આપેલાં કથનોમાં એક વિધાન (A) છે અને બીજું કારણ (R) છે. નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

વિધાન (A) : ટેડ ગૂરે ક્રાંતિઓનો અભ્યાસ સાપેક્ષ નુકસાની અને હિત આધારિત ઘટકોના આધારે કર્યો.

કારણ (R) : ટેડ ગૂરના મતે સમાજમાં આર્થિક અસંતુલન અને આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રણાલીમાં પરિવર્તનોને કારણે ક્રાંતિ થાય છે.

કોડ્સ :

- (A) (A) અને (R) બંને સાચા છે અને (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી છે
- (B) (A) અને (R) બંને સાચા છે પરંતુ (R) એ (A)ની સાચી સમજૂતી નથી
- (C) (A) સાચું છે પરંતુ (R) ખોટું છે
- (D) (A) ખોટું છે પરંતુ (R) સાચું છે

33. નીચેનામાંથી કોણ 'અગ્રીમોના અભિસરણ'ની વિભાવના સાથે સંકળાયેલું છે ?

- (A) ગાયટાનો મોસ્કા
- (B) વીલ્ફ્રેડો પારીટો
- (C) રોબર્ટ મિશેલ્સ
- (D) સી. રાઇટ મિલ્સ

- 34.** Who among the following scholars is actively connected with the advancement of French colonization over Algeria ?
- (A) Montesquieu
(B) A. Tocqueville
(C) D. Diderot
(D) Frantz Fanon
- 35.** Who among the following is associated with the theory of underdevelopment ?
- (A) David E. Apter
(B) Leonard Binder
(C) A. G. Frank
(D) Stein Rokkan
- 36.** Who among the following expanded the conception of center and periphery to core, periphery and semi-periphery ?
- (A) Raul Prebisch
(B) Immanuel Wallerstein
(C) James O'Connor
(D) Paul Bonan

- 34.** નીચેના પૈકીનો કયો વિદ્વાન અલ્જીરિયા પર ફ્રેન્ચ સંસ્થાનવાદના પ્રસાર સાથે જોડાયેલો છે ?
- (A) મોન્ટેસ્ક્યુ
(B) એ. ટોકવિલ
(C) ડી. ડાઇડીરોટ
(D) ફ્રાન્ઝ ફેનોન
- 35.** નીચે પૈકીનું કોણ અલ્પ વિકાસના સિદ્ધાંત સાથે સંકળાયેલું છે ?
- (A) ડેવિડ ઈ. આપ્ટર
(B) લિયોનાર્ડ બાઇન્ડર
(C) એ.જી. ફ્રેન્ક
(D) સ્ટેન રોકકાન
- 36.** નીચેનામાંથી કોણે 'કેન્દ્ર અને પરિધ'ની વિભાવનાને કેન્દ્ર, પરિધ અને ઉપ-પરીધની કલ્પના તરીકે વિકસાવી ?
- (A) રાઉલ પ્રેબીશ
(B) ઈમેન્યુઅલ વોલરસ્ટીન
(C) જેમ્સ ઓ'કોનોર
(D) પોલ બોનન

37. Arrange the following books in the chronological order (year of first publication) in an ascending order and choose the correct answer from the codes given below.

- The Ethnic Origins of Nations by A. D. Smith
- Nations Matter by Craig Calhoun
- Nations and Nationalism by Ernst Gellner
- Internal Colonialism : The Celtic Fringe in British National Development (1536 – 1966) by Michael Hechter

Codes :

- d, c, a, b
- c, d, a, b
- a, d, c, b
- a, b, c, d

38. Who authored, "The Doctrine of Fascism" ?

- Emilio Gentile
- Benito Mussolini
- Roger Griffin
- John Lukacs

37. નીચેનાં પુસ્તકોનો ચડતા અનુક્રમમાં ગોઠવો. (તેમના પ્રથમ પ્રકાશનના વર્ષ મુજબ) અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

- ધી ઇથનીક ઓરીજીન્સ ઓફ નેશન્સ - એ.ડી. સ્મિથ
- નેશન્સ મેટર - ક્રેગ કેલહાઉન
- નેશન્સ એન્ડ નેશનાલીઝમ - અર્નેસ્ટ ગેલનર
- ઇન્ટરનલ કોલોનીઆલીઝમ: ધ કેલ્ટીક ફ્રીજ ઇન બ્રિટિશ નેશનલ ડેવલપમેન્ટ (1536 – 1966) - માઈકલ હેચ્ટર

કોડ્સ :

- d, c, a, b
- c, d, a, b
- a, d, c, b
- a, b, c, d

38. "ધી ડોક્ટ્રીન ઓફ ફાસીઝમ" ના લેખક

કોણ છે ?

- એમિલિયો જેન્ટાઇલ
- બેનીટો મુસોલિની
- રોજર ગ્રીફીન
- જ્હોન લ્યુકાક્સ

39. Match List - I with List - II and select the correct answer from the codes given below.

List - I

a. Effective State

b. Flawed State

c. Weak State

d. Collapsed State

List - II

i. No State authority at all

ii. Less effective and main areas of the country are outside the government control

iii. State controls the national territory and borders and has control to ensure that national laws are in effect

iv. Low penetration and legitimacy

Codes :

a b c d

(A) iii iv ii i

(B) i ii iii iv

(C) iii i ii iv

(D) iv iii i ii

39. યાદી - I અને યાદી - II ને જોડો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I

a. અસરકારક રાજ્ય

b. ક્ષતિગ્રસ્ત રાજ્ય

c. નબળું રાજ્ય

d. પતન થયેલું રાજ્ય

યાદી - II

i. કોઈપણ પ્રકારની રાજ્ય સત્તાનો અભાવ

ii. ઓછું અસરકારક રાજ્ય જેમાં દેશના પ્રમુખ વિસ્તારો સરકારી નિયંત્રણની બહાર હોય છે

iii. રાજ્ય દેશની સરહદો અને પ્રદેશનું નિયંત્રણ કરે છે અને તેના કાયદાઓ અસરકારક રીતે અમલમાં રહે છે તે નિશ્ચિત કરે છે

iv. નીચો પ્રવેશ અને ઔરસતા

કોડ્સ :

a b c d

(A) iii iv ii i

(B) i ii iii iv

(C) iii i ii iv

(D) iv iii i ii

40. Who among the following noted that federalism evolved in three different ways which he calls 'coming together', 'holding together' and 'putting together' ?

- (A) K. C. Wheare
- (B) Daniel Elazar
- (C) Alfred Stepan
- (D) K. L. Watts

41. Match List - I with List - II and select the correct answer from the codes given below.

List - I	List - II
(Thinker)	(School of Thought)
a. E. H. Carr	i. Idealism
b. Kenneth Waltz	ii. Classical Realism
c. Woodrow Wilson	iii. Neo-realism
d. Alexander Wendt	iv. Constructivism

Codes :

	a	b	c	d
(A)	ii	iv	i	iii
(B)	iii	i	iv	ii
(C)	ii	iii	i	iv
(D)	iii	iv	ii	i

40. નીચે પૈકી કોણે એવું નોંધ્યું છે કે સમવાય તંત્ર ત્રણ જુદી જુદી રીતે ઉત્ક્રાંતિ પામ્યું છે, જેને તેણે 'સાથે આવવું', 'સાથે જોડાઈ રહેવું' અને 'સાથે જોડવું' એમ વર્ણવ્યું ?

- (A) કે. સી. વ્હીયર
- (B) ડેનીયલ ઈલાઝાર
- (C) આલ્ફ્રેડ સ્ટેપન
- (D) કે. એલ. વોટ્સ

41. યાદી - I ની સરખામણી યાદી - II જોડે કરો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I	યાદી - II
(ચોંકર)	(સ્કૂલ ઓફ થોટ)
a. ઈ.એચ.કાર	i. આઇડિયાલીઝમ
b. કેનીથ વોલ્ટઝ	ii. ક્લાસિકલ રીયાલીઝમ
c. વુડ્રો વિલ્સન	iii. નીયો રીયાલીઝમ
d. એલેક્ઝાન્ડર વેન્ડ	iv. કન્સ્ટ્રક્ટીવીઝમ

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	ii	iv	i	iii
(B)	iii	i	iv	ii
(C)	ii	iii	i	iv
(D)	iii	iv	ii	i

42. Arrange the following treaties on environment in correct chronological ascending order in terms of the date of signing. Choose the correct answer from the codes given below.

- UN Law of the Sea
- Kyoto Protocol
- Antarctic Treaty
- Cartogena Protocol on Bio Safety

Codes :

- (A) c, a, b, d
(B) b, d, a, c
(C) d, b, c, a
(D) a, c, d, b

43. Match List - I with List - II and choose the correct answer from the codes given below.

List - I	List - II
a. John Mearsheimer	i. Man, the State and War
b. Joseph Nye	ii. The Tragedy of Great Power Politics
c. Thomas Schelling	iii. Is the American Century Over ?
d. Kenneth Waltz	iv. Arms and Influence

Codes :

	a	b	c	d
(A)	i	iii	ii	iv
(B)	ii	iii	iv	i
(C)	ii	iv	iii	i
(D)	iv	ii	iii	i

42. નીચે દર્શાવેલી પર્યાવરણ સંબંધી સંધીઓને એના ઉપર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા એ સંદર્ભમાં યડતા અનુક્રમમાં ગોઠવો. નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

- યુ.એન. લો ઓફ ધ સી
- ક્યોટો પ્રોટોકોલ
- એન્ટાર્ટિક ટ્રીટી
- કર્ટોજેના પ્રોટોકોલ ઓન બાયોસેફ્ટી

કોડ્સ :

- (A) c, a, b, d
(B) b, d, a, c
(C) d, b, c, a
(D) a, c, d, b

43. યાદી - Iની સરખામણી યાદી - IIજોડે કરો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I	યાદી - II
a. જ્હોન મરશાઈમર	i. મેન, ધ સ્ટેટ એન્ડ વોર
b. જોસેફ નાય	ii. ધ ટ્રેજેડી ઓફ ગ્રેટ પાવર પોલિટિક્સ
c. થોમસ સેલીંગ	iii. ઇઝ ધ અમેરિકન સેન્યુરી ઓવર ?
d. કેનીથ વોલ્ટઝ	iv. આર્મ્સ એન્ડ ઇન્ફ્લુઅન્સ

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	i	iii	ii	iv
(B)	ii	iii	iv	i
(C)	ii	iv	iii	i
(D)	iv	ii	iii	i

44. Which one of the following is NOT the core element identified with realism in international politics ?
- (A) Statism
(B) Power
(C) Prudence
(D) Economic interdependence
45. Who was the first President of the United Nations Economic and Social Council ?
- (A) Vijaya Lakshmi Pandit
(B) Dr. Rajendra Prasad
(C) B. N. Rau
(D) A. Ramaswamy Mudaliar
46. The North-South dialogue primarily refers to discussions between
- (A) Western and Eastern Bloc countries
(B) Capitalist and Socialist Nations
(C) Colonial powers and their former colonies
(D) Developed and developing Countries
47. Who of the following belongs to English School ?
- (A) Reinhold Niebuhr
(B) N. J. Spykman
(C) Quincy Wright
(D) Hedley Bull
44. આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણમાં નીચેનામાંથી કયું તત્વ વાસ્તવવાદનાં મુખ્ય તત્વ તરીકે ઓળખવામાં આવ્યું નથી ?
- (A) રાજ્યવાદ
(B) સત્તા
(C) શાણપણ
(D) આર્થિક પરસ્પરાવલંબન
45. સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘની આર્થિક અને સામાજિક પરિષદના પ્રથમ પ્રમુખ કોણ હતા ?
- (A) વિજયા લક્ષ્મી પંડિત
(B) ડો. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ
(C) બી.એન.રાવ
(D) એ.રામ સ્વામી મુદ્લીયાર
46. ઉત્તર-દક્ષિણ સંવાદ પ્રાથમિક રીતે કયા બે વચ્ચેની ચર્ચા વિશે છે ?
- (A) પશ્ચિમ અને પૂર્વ બ્લોકના દેશો
(B) મૂડીવાદી અને સમાજવાદી રાષ્ટ્રો
(C) વસાહતી સત્તાઓ અને તેમની ભૂતપૂર્વ વસાહતો
(D) વિકસિત અને વિકાસશીલ દેશો
47. નીચેનામાંથી કોણ ઇંગ્લીશ સ્કૂલ જોડે સંકળાયેલા છે ?
- (A) રેનોલ્ડ નેબૂર
(B) એન. જે. સ્પાઇકમેન
(C) ક્વીન્સી રાઇટ
(D) હેડલી બુલ

48. Constructivist theory gives importance to which of the following elements in the study of international relations ?

Choose the correct answer from the codes given below :

- a. Culture
- b. Identity
- c. Economic production and distribution
- d. Military technology

Codes :

- (A) a and b
- (B) b and c
- (C) a and d
- (D) c and d

49. Who of the following developed the Human Development Index (HDI), a widely used measure for assessing a country's development status based on factors like life expectancy, education and income ?

- (A) Amartya Sen
- (B) Mahbub ul Haq
- (C) Paul Samuelson
- (D) Joseph Stiglitz

48. આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધોના અભ્યાસમાં નીચેનામાંથી કયાં તત્વોને રચનાત્મક સિદ્ધાંત મહત્વ આપે છે ?

નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો :

- a. સંસ્કૃતિ
- b. ઓળખ
- c. આર્થિક ઉત્પાદન અને વહેંચણી
- d. લશ્કરી ટેકનોલોજી

કોડ્સ :

- (A) a અને b
- (B) b અને c
- (C) a અને d
- (D) c અને d

49. નીચેનામાંથી કોણે વ્યાપક પ્રમાણમાં ઉપયોગમાં લેવાતો માનવ વિકાસ સૂચકાંક, આવરદા, શિક્ષણ અને આવક જેવાં પરિબલો ઉપર આધારિત રાષ્ટ્રના વિકાસનો દરજ્જાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે વિકસિત કર્યો છે ?

- (A) અમર્ત્ય સેન
- (B) મહેબૂબ ઉલ હક
- (C) પોલ સેમ્યુઅલસન
- (D) જોસેફ સ્ટીગલીટ્ઝ

50. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Choose the correct answer from the codes given below :

Assertion (A) : Neorealism, emphasizes on the impact of the international systems structure, particularly the distribution of power among states and on their behaviour.

Reason (R) : Critical international theory argues that global politics is deeply influenced by underlying power structures and advocates for challenging prevailing social norms and power hierarchies.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is false, but (R) is true

51. Which treaty is instrumental in fostering peace and friendship in India-Nepal relations ?

- (A) Treaty of partnership and friendship, 1948
- (B) Treaty of peace, friendship and co-operation, 1971
- (C) Treaty of peace and friendship, 1950
- (D) Treaty of perpetual peace and friendship, 1959

50. નીચે બે કથનો આપેલા છે જેમાંથી એક વિધાન (A) છે અને બીજું કારણ (R) છે. નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.
વિધાન (A) : નવો વાસ્તવવાદ, આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રણાલીના માળખાની અસર ઉપર ભાર મૂકે છે, ખાસ કરીને રાજ્યો વચ્ચે સત્તાની વહેંચણી અને તેમની વર્તણૂક ઉપર.

કારણ (R) : ક્રિટીકલ આંતરરાષ્ટ્રીય સિદ્ધાંત દલીલ કરે છે કે વૈશ્વિક રાજકારણ એ આધાર આપનાર સત્તા માળખાંથી ગઠન રીતે પ્રભાવિત થાય છે અને પ્રવર્તમાન સામાજિક ધારાધોરણો અને સત્તાના ક્રમને પડકારવાની હિમાયત કરે છે.

કોડ્સ :

- (A) (A) અને (R) બંને સાચાં છે અને (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી છે
- (B) (A) અને (R) બંને સાચાં છે પરંતુ (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી નથી
- (C) (A) સાચું છે પરંતુ (R) ખોટું છે
- (D) (A) ખોટું છે પરંતુ (R) સાચું છે

51. ભારત-નેપાળ સંબંધોમાં કઈ સંધિ શાંતિ અને મિત્રતાને આગળ વધારવામાં કારણભૂત છે ?

- (A) ભાગીદારી અને મિત્રતા સંધિ, 1948
- (B) શાંતિ, મિત્રતા અને સહકાર સંધિ, 1971
- (C) શાંતિ અને મિત્રતા સંધિ, 1950
- (D) શાશ્વત શાંતિ અને મિત્રતા સંધિ, 1959

52. Match List - I with List - II and choose the correct answer from the codes given below :

List - I (Author)	List - II (Book)
a. Harsh V. Pant	i. <u>Non Alignment 2.0</u>
b. K. M. Panikkar	ii. <u>The Indian Ocean in the World Politics</u>
c. C. Raja Mohan	iii. <u>Neighbourhood First : New India's Foreign Policy</u>
d. Vikas Swarup	iv. <u>India and the United States in the 21st Century</u>

Codes :

	a	b	c	d
(A)	iii	iv	ii	i
(B)	iv	ii	i	iii
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	iii	ii	iv	i

53. Who among the following leaders played a prominent role in setting of South Asian Regional body ?

- (A) Sheikh Mujibur Rehman
- (B) Muhammad Mansur Ali
- (C) Zulfikur Ali Bhutto
- (D) Zia-ur-Rehman

52. યાદી-Iની સરખામણી યાદી-II સાથે કરો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I (લેખક)	યાદી - II (પુસ્તક)
a. હર્ષ વી. પંત	i. <u>નોન એલાઇમેન્ટ 2.0</u>
b. કે.એમ. પાનીકર	ii. <u>ધ ઇન્ડિયન ઓશન ઇન ધ વર્લ્ડ પોલિટિક્સ</u>
c. સી. રાજા મોહન	iii. <u>નેબરહુડ ફર્સ્ટ : ન્યુ ઇન્ડિયાસ ફોરેન પોલિસી</u>
d. વિકાસ સ્વરૂપ	iv. <u>ઇન્ડિયા એન્ડ ધ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઇન ધી ટ્વેન્ટી ફર્સ્ટ સેન્યુરી</u>

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	iii	iv	ii	i
(B)	iv	ii	i	iii
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	iii	ii	iv	i

53. નીચેનામાંથી કોણે દક્ષિણ એશિયા પ્રાદેશિક સંસ્થા સ્થાપવામાં અગ્રેસર ભૂમિકા ભજવી હતી ?

- (A) શેખ મુજીબુર રહેમાન
- (B) મહંમદ મનસુર અલી
- (C) ઝુલ્ફીકાર અલી ભુત્તો
- (D) ઝીયા ઉર રહેમાન

54. Which organization, co-founded by India, provides technical assistance to and supports capacity building in developing countries ?

- (A) Asian Development Bank
- (B) International Development Association
- (C) New Development Bank
- (D) International Finance Corporation

55. In which year did Afghanistan join SAARC ?

- (A) 1995
- (B) 1997
- (C) 2007
- (D) 2016

56. Which Indian economist played a significant role in shaping India's policies within the BRICS frameworks particularly in advocating for equitable development and financial reforms ?

- (A) Raghu Ram Rajan
- (B) Montek Singh Ahluwalia
- (C) Kaushik Basu
- (D) Arvind Subramaniam

54. કયું સંગઠન કે જે ભારત દ્વારા સહભાગીતામાં સ્થાપવામાં આવ્યું હતું, તે વિકાસશીલ દેશોને ક્ષમતા વિકસીત કરવામાં ટેકનિકલ મદદ અને સહયોગ પૂરા પાડે છે ?

- (A) એશિયન ડેવલોપમેન્ટ બેંક
- (B) ઇન્ટરનેશનલ ડેવલોપમેન્ટ એસોસિએશન
- (C) ન્યુ ડેવલોપમેન્ટ બેંક
- (D) ઇન્ટરનેશનલ ફાયનાન્સ કોર્પોરેશન

55. કયા વર્ષમાં અફઘાનિસ્તાન સાર્કમાં જોડાયું હતું ?

- (A) 1995
- (B) 1997
- (C) 2007
- (D) 2016

56. બ્રિક્સ માળખામાં ભારતની નીતિઓને ઘડવામાં, ખાસ કરીને યોગ્ય વિકાસ અને નાણાકીય સુધારણાની હિમાયત કરવામાં કયા ભારતીય અર્થશાસ્ત્રીએ મહત્વની ભૂમિકા ભજવી છે ?

- (A) રઘુરામ રાજન
- (B) મોન્ટેકસિંઘ અહલુવાલીયા
- (C) કૌશિક બાસુ
- (D) અરવિંદ સુબ્રમણીયમ

57. Which one of the following is NOT an agreement signed between India and the USA ?

- (A) Basic exchange and co-operation agreement for geospatial intelligence
- (B) Treaty on mutual legal assistance in criminal matters
- (C) General security of military information agreement
- (D) Logistics exchange memorandum of agreement

58. Within the framework of the World Trade Organization (WTO), under which specific agreement does India challenge trade measures that affect its exports, aiming to ensure compliance with international trade rules ?

- (A) Agreement on subsidies and countervailing measures
- (B) Dispute settlement understanding
- (C) Agreement on trade-related aspects of intellectual property rights
- (D) Agreement on technical barriers to trade

57. નીચેનામાંથી કયો ભારત અને અમેરિકા વચ્ચેનો કરાર નથી ?

- (A) બેસિક એક્સચેન્જ એન્ડ કોઓપરેશન એગ્રીમેન્ટ ફોર જીઓ સ્પેટીયલ ઇન્ટેલિજન્સ
- (B) ટ્રીટી ઓન મ્યુચ્યુઅલ લીગલ આસિસ્ટન્સ ઇન ક્રિમિનલ મેટર્સ
- (C) જનરલ સિક્યુરિટી ઓફ મીલીટરી ઇન્ફોર્મેશન એગ્રીમેન્ટ
- (D) લોજિસ્ટિક એક્સચેન્જ મેમોરેન્ડમ ઓફ એગ્રીમેન્ટ

58. વિશ્વ વેપાર સંગઠનના માળખામાં કયા ચોક્કસ કરાર હેઠળ આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારના નિયમો જોડે સુસંગતતાની ખાતરીનાં લક્ષ્ય સાથે ભારતે વેપારી પગલાંને પડકાર્યા કે જે એના નિકાસને અસર કરે છે ?

- (A) સહાય અને સમતોલ પગલાંનો કરાર
- (B) તકરાર નિવારણ સમજૂતી
- (C) વ્યાપાર સંબંધિત બૌદ્ધિક સંપદા હકો ની બાબતોનો કરાર
- (D) વ્યાપારની ટેકનીકલ બાધાઓનો કરાર

59. The "Ramayana Diplomacy" refers to India's efforts to strengthen cultural and historical ties with which Asian country ?

- (A) Indonesia
- (B) Nepal
- (C) Sri Lanka
- (D) Cambodia

60. Which of the following statements are true of the US-India Civil Nuclear Agreement which came into operation in 2008 ?

Choose the correct answer from the codes given below :

- a. This deal is also called the 123 Agreement.
- b. India was exempted from placing all its civil nuclear facilities under International Atomic Energy Agency (IAEA) safeguards.
- c. The Nuclear Suppliers Group granted an exemption to India.
- d. India was required to sign the Non-proliferation Treaty (NPT) before this agreement.

Codes :

- (A) b and c
- (B) a and c
- (C) b and d
- (D) a and d

59. 'રામાયણ ડિપ્લોમસી' કયા એશિયન દેશ સાથે સાંસ્કૃતિક અને ઐતિહાસિક સંબંધોને મજબૂત કરવાના ભારતના પ્રયત્નોને સ્પર્શે છે ?

- (A) ઇન્ડોનેશિયા
- (B) નેપાળ
- (C) શ્રીલંકા
- (D) કંબોડિયા

60. નીચેનામાંથી કયા કથનો અમેરિકા-ભારત નાગરિક અણુ કરાર કે જે 2008 માં અમલમાં આવ્યો, એના સંદર્ભમાં સાચાં છે ?
નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

- a. આ કરારને 123 કરાર પણ કહેવામાં આવે છે.
- b. ભારતને તેની બધી નાગરિક અણુ સવલતોને ઇન્ટરનેશનલ એટોમિક એજન્સી (IAEA) સેફગાર્ડ હેઠળ મૂકવામાંથી મુક્ત રાખવામાં આવ્યું હતું.
- c. ન્યુક્લિયર સપ્લાયર ગ્રુપે ભારતને મુક્તિ આપી છે.
- d. આ કરાર પહેલાં નોન પ્રોલીફરેશન ટ્રીટી (NPT) ઉપર સહી કરવી ભારત માટે આવશ્યક હતું.

કોડ્સ :

- (A) b અને c
- (B) a અને c
- (C) b અને d
- (D) a અને d

61. Consider the following statements regarding the composition of the constituent assembly.

- Representatives were to be elected from four communities : Hindus, Muslims, Christians, Sikhs.
- The chairperson of the Constituent Assembly was appointed by the Viceroy of India.
- Total original strength of the constituent assembly was 389.
- Drafting Committee under the chairmanship of Dr. B. R. Ambedkar consisted of eight members.

Which of the above statements is/are correct ?

- a, b, c and d
- a, b and d
- c only
- a only

62. Which of the following statements is correct with regard to the Government of India Act, 1919 ?

- It introduced universal adult franchise at the provincial level.
- It made it compulsory that majority members of the Viceroy's council had to be Indians.
- It introduced bicameralism and direct elections with regard to legislatures.
- It withdrew the system of communal electorates.

61. બંધારણ સભાના ઘડતરના સંદર્ભે નીચેના વિધાનોને ધ્યાનમાં લો.

- પ્રતિનિધિઓની ચૂંટણી ચાર સમુદાયોમાંથી કરવાની હતી : હિન્દુ, મુસ્લિમ, ખ્રિસ્તી, શીખ.
- બંધારણ સભાના અધ્યક્ષની નિમણૂંક ભારતના વાઇસરોય દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- બંધારણ સભાના કુલ સભ્યોની મૂળ સંખ્યા 389 હતી.
- ડો. બી. આર. આંબેડકરની અધ્યક્ષતા હેઠળની મુસદ્દા સમિતિમાં આઠ સભ્યો હતા.

ઉપરના માંથી કયું/કયા વિધાન/વિધાનો સાચાં છે ?

- a, b, c અને d
- a, b અને d
- માત્ર c
- માત્ર a

62. ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ 1919 માટે નીચે પૈકીનું કયું વિધાન સાચું છે ?

- તેણે પ્રોદેશિક સ્તરે સાર્વત્રિક પુખ્ત મતાધિકાર દાખલ કર્યો.
- વાઇસરોયની પરિષદમાં બહુમતી સભ્યો ભારતીય હોય એ વાત એણે ફરજિયાત કરી.
- ધારાગૃહમાં તેણે ટ્વિગૃહી પ્રથા અને સીધી ચૂંટણીઓને દાખલ કરી.
- તેણે સાંપ્રદાયિક મતદાર મંડળોની પ્રથા પાછી ખેંચી.

63. Match List - I with List - II and select the correct answer using the codes given below.

List - I (Schedule of the Constitution)	List - II (Content)
a. 9 th Schedule	i. Panchayati Raj Institutions
b. 10 th Schedule	ii. Land reforms
c. 11 th Schedule	iii. Administration of tribal areas in hill states
d. 6 th Schedule	iv. Disqualification on grounds of defection

Codes :

	a	b	c	d
(A)	i	iv	ii	iii
(B)	ii	iv	i	iii
(C)	iii	i	ii	iv
(D)	iv	i	iii	ii

64. As mandated by the Government of India Act, 1935, elections were held in Indian provinces. Identify in which two provinces, the Indian National Congress could not form a Government.

- (A) Madras and Bombay
- (B) Punjab and Sindh
- (C) NWFP and Bengal
- (D) Bihar and Bombay

63. યાદી - I ને યાદી - II સાથે જોડો અને નીચે આપેલા કોડમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I (બંધારણ પરિશિષ્ટ)	યાદી - II (વિગત)
a. 9 મું પરિશિષ્ટ	i. પંચાયતી રાજની સંસ્થાઓ
b. 10 મું પરિશિષ્ટ	ii. જમીન સુધારણા
c. 11 મું પરિશિષ્ટ	iii. પર્વતીય રાજ્યોમાં આદિવાસી વિસ્તારોનો વહીવટ
d. 6 ઠું પરિશિષ્ટ	iv. પક્ષપલટાના કારણે ઝેરલાયક ઠેરવવું.

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	i	iv	ii	iii
(B)	ii	iv	i	iii
(C)	iii	i	ii	iv
(D)	iv	i	iii	ii

64. ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ 1935 ની જોગવાઈઓ હેઠળ ભારતીય પ્રાંતોમાં ચૂંટણી યોજવામાં આવેલી. એ બે પ્રાંતો જેમાં ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ સરકાર ન બનાવી શકી તેના નામ આપો.

- (A) મદ્રાસ અને મુંબઈ
- (B) પંજાબ અને સિંધ
- (C) એન. ડબ્લ્યુ. એફ. પી. અને બંગાળ
- (D) બિહાર અને મુંબઈ

65. Match List - I with List - II and select the correct answer using the codes given below.

List - I (Landmark Judgments)	List - II (Implication)
a. Kesavanand Bharati case (1973)	i. Polluter pays concept
b. Hussainara Khatoon vs State of Bihar (1979)	ii. Basic structure doctrine
c. M.C. Mehta vs Union of India (1985)	iii. Free and Compulsory Education for Children aged 6 to 14
d. Unnikrishnan vs State of Andhra Pradesh (2002)	iv. Speedy trial under Article 21

Codes :

	a	b	c	d
(A)	ii	iv	i	iii
(B)	i	ii	iii	iv
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	iii	ii	i	iv

65. યાદી-I ને યાદી-II સાથે જોડો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I (સીમાચિહ્ન રૂપ યુકાદો)	યાદી - II (સુચિતાર્થ)
a. કેશવાનંદ ભારતી કેસ (1973)	i. પ્રદૂષણ કરનાર યૂકવે તે વિચાર
b. હુસૈનઆરા ખાતૂન વિ. બિહાર રાજ્ય (1979)	ii. બુનિયાદી માળખાનો સિદ્ધાંત
c. એમ.સી. મહેતા વિ. ભારતીય સંઘ (1985)	iii. 6 થી 14 વર્ષના બાળકો માટે નિ:શુલ્ક અને ફરજિયાત શિક્ષણ
d. ઉન્ની ક્રિષ્નન વિ. આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય (2002)	iv. અનુચ્છેદ-21 હેઠળ ઝડપી ટ્રાયલ

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	ii	iv	i	iii
(B)	i	ii	iii	iv
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	iii	ii	i	iv

66. Match List – I with List – II and select the correct answer using the codes given below.

List – I	List – II
(Jurisdiction of the Supreme Court)	(Type of case)
a. Appellate Jurisdiction	i. Court of record with a power to review its own judgments
b. Advisory Jurisdiction	ii. Any question of law or public importance
c. Miscellaneous powers	iii. Civil, criminal and Constitutional cases
d. Original Jurisdiction	iv. Matters of action as a federal court

Codes :

	a	b	c	d
(A)	iii	ii	i	iv
(B)	ii	iii	i	iv
(C)	iii	iv	ii	i
(D)	ii	iv	iii	i

66. યાદી-I ને યાદી-II સાથે જોડો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I	યાદી - II
(સર્વોચ્ચ અદાલતનું અધિકાર ક્ષેત્ર)	(કેસનો પ્રકાર)
a. અપીલને લગતું અધિકાર ક્ષેત્ર	i. રેકોર્ડ રાખનાર અદાલત જે પોતાના ચુકાદાઓની સમીક્ષા કરી શકે છે
b. સલાહને લગતું અધિકાર ક્ષેત્ર	ii. કાયદાને લગતો કે જાહેર મહત્વનો કોઈ પણ પ્રશ્ન
c. સંમિશ્ર સત્તાઓ	iii. દીવાની, ફોજદારી અને બંધારણીય કેસો
d. મૌલિક અધિકાર ક્ષેત્ર	iv. સમવાયી અદાલત તરીકે કરવા પાત્ર કાર્યો

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	iii	ii	i	iv
(B)	ii	iii	i	iv
(C)	iii	iv	ii	i
(D)	ii	iv	iii	i

67. Which of the following combination constitutes a veto power of the President of India ?
- (A) Absolute, suspensive and pocket veto
(B) Absolute, qualified and pocket veto
(C) Absolute and suspensive veto
(D) Pocket and qualified veto

68. Who among the following is constitutionally vested with the power to declare castes/tribes as Scheduled Castes/Scheduled Tribes ?
- (A) Parliament
(B) Union Home Minister
(C) President of India
(D) Chairman of SC/ST Commission

69. Match List – I with List – II and select the correct answer from the codes given below.

List – I (States)	List – II (Special Provisions)
a. Goa	i. 371 – D
b. Mizoram	ii. 371 – B
c. Assam	iii. 371 – I
d. Andhra Pradesh	iv. 371 – H
	v. 371 – G

Codes :

	a	b	c	d
(A)	iii	v	ii	i
(B)	v	iii	iv	ii
(C)	v	iv	iii	i
(D)	iii	v	i	ii

67. નીચે પૈકીનું કયું જોડકું ભારતના રાષ્ટ્રપતિ ના વીટો પાવરને દર્શાવે છે ?
- (A) અમર્યાદ, સસ્પેન્સિવ અને પોકેટ વીટો
(B) અમર્યાદ, મર્યાદિત અને પોકેટ વીટો
(C) અમર્યાદ અને સસ્પેન્સિવ વીટો
(D) પોકેટ અને મર્યાદિત વીટો

68. નીચે પૈકી કોને સંવિધાને અધિકાર આપ્યો છે કે તે જાતિઓ/જનજાતિઓને અનુસૂચિત જાતિ/અનુસૂચિત જનજાતિ તરીકે ઘોષિત કરી શકે ?
- (A) સંસદ
(B) સંઘીય ગૃહમંત્રી
(C) ભારતના રાષ્ટ્રપતિ
(D) એસ.સી./એસ.ટી. કમિશનના અધ્યક્ષ

69. યાદી – I ને યાદી – II સાથે જોડો અને નીચે આપેલા કોડમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી – I (રાજ્ય)	યાદી – II (વિશિષ્ટ જોગવાઈ)
a. ગોવા	i. 371 – D
b. મિઝોરમ	ii. 371 – B
c. આસામ	iii. 371 – I
d. આંધ્ર પ્રદેશ	iv. 371 – H
	v. 371 – G

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	iii	v	ii	i
(B)	v	iii	iv	ii
(C)	v	iv	iii	i
(D)	iii	v	i	ii

70. Which of the following statements are correct about the zonal councils ?

- Zonal councils were set up under the State Reorganisation Act.
- Zonal council discuss various issues of common interest in the field of planning, river waters, inter-State transport.
- Zonal councils enable the Centre and States to cooperate in evolving uniform policies in social and economic matters.
- The zonal councils decisions are binding on the Centre as well as on the State Governments.

Codes :

- (A) a, b and c (B) a, c and d
(C) b, c and d (D) a, b and d

71. Given below are two statements one labelled as Assertion (A) and the other labelled as Reason (R). Choose the correct answer from the codes given below :

Assertion (A) : According to Atul Kohli the State in India during the 1980s experienced a 'crisis of governability'.

Reason (R) : Atul Kohli argues that the democratic institutions decayed by surrendering to immediate electoral pressures exerted by various social groups during the 1980s.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
(B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
(C) (A) is true but (R) is false
(D) (A) is false but (R) is true

70. ક્ષેત્રીય કાઉન્સિલના સંદર્ભે નીચેનામાંથી કયા વિધાનો સાચાં છે ?

- ક્ષેત્રીય કાઉન્સિલની રચના રાજ્ય પુનર્રચના કાનૂન હેઠળ કરવામાં આવી.
- આયોજન, નદીના જળ અને આંતરરાષ્ટ્રીય પરિવહનને લગતા સમાનહિતના વિવિધ મુદ્દાઓની ચર્ચા ક્ષેત્રીય કાઉન્સિલ કરે છે.
- સામાજિક અને આર્થિક બાબતો માટે એક રૂપ નીતિઓના ઘડતર માટે રાજ્યો અને કેન્દ્ર વચ્ચે સહકાર માટે ક્ષેત્રીય કાઉન્સિલ સમર્થન આપે છે.
- ક્ષેત્રીય કાઉન્સિલના નિર્ણયો કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારોને માટે બાધ્ય હોય છે.

કોડ્સ :

- (A) a, b અને c (B) a, c અને d
(C) b, c અને d (D) a, b અને d

71. નીચે આપેલા કથનોમાં એક વિધાન (A) છે અને બીજું કારણ (R) છે. નીચે આપેલા કોડમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

વિધાન (A) : અતુલ કોહલીના મત મુજબ, 1980 ના દાયકામાં ભારતમાં રાજ્યોએ ગવર્નેબિલિટીની કટોકટી અનુભવી.

કારણ (R) : અતુલ કોહલીના મત મુજબ 1980 માં દાયકાઓ લોકશાહી સંસ્થાઓનો ક્ષય થયો, એટલા માટે કે જુદા જુદા સામાજિક જૂથ દ્વારા મૂકવામાં આવેલ ચૂંટણીલક્ષી દબાણોને તેઓ તાબે થયા.

કોડ્સ :

- (A) (A) અને (R) બંને સાચાં છે અને (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી છે
(B) (A) અને (R) બંને સાચાં છે પરંતુ (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી નથી
(C) (A) સાચું છે પરંતુ (R) ખોટું છે
(D) (A) ખોટું છે પરંતુ (R) સાચું છે

72. In which State did the farmers' movement introduce the strategy of 'Gav Bhandi' ?

- (A) Maharashtra
- (B) Karnataka
- (C) Gujarat
- (D) Andhra Pradesh

73. Match List - I with List - II and select the correct answer from the codes given below.

List - I (Scholars)	List - II (Ideas)
a. Pranab Bardhan	i. Modernity of Tradition
b. Rajni Kothari	ii. Political and economic arguments about development in India and competing classes
c. Partha Chatterjee	iii. Politicisation of caste
d. Rudolph and Rudolph	iv. Political society comprising of rural population and urban poor

Codes :

	a	b	c	d
(A)	iii	ii	iv	i
(B)	ii	iii	iv	i
(C)	i	ii	iii	iv
(D)	iv	ii	iii	i

72. કયા રાજ્યમાં ખેડૂતોની ચળવળે 'ગાવ ભંડી'ની વ્યુહરચના રજૂ કરી ?

- (A) મહારાષ્ટ્ર
- (B) કર્ણાટક
- (C) ગુજરાત
- (D) આંધ્ર પ્રદેશ

73. યાદી - I અને યાદી - II જોડો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I (વિદ્વાન)	યાદી - II (વિચાર)
a. પ્રનબ બર્ધન	i. પ્રણાલિકાનું આધુનિકીકરણ
b. રજની કોઠારી	ii. ભારતમાં વિકાસ અને હરીફ વર્ગને સંદર્ભે રાજકીય અને આર્થિક દલીલો
c. પાર્થા ચેટરજી	iii. જ્ઞાતિનું રાજકીયકરણ
d. રુડોલ્ફ અને રુડોલ્ફ	iv. ગ્રામ્ય વસ્તી અને શહેરી ગરીબોથી બનેલો રાજકીય સમાજ

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	iii	ii	iv	i
(B)	ii	iii	iv	i
(C)	i	ii	iii	iv
(D)	iv	ii	iii	i

74. Who among the following scholars studied the politics in India using the framework of 'passive revolution' ?

- (A) Atul Kohli
- (B) C. P. Bhambri
- (C) Subhash Kashyap
- (D) Sudipta Kaviraj

75. Which among the following pairs is wrongly matched ?

- (A) Lawrence Saez : Federalism without a Centre : The Impact of Political and Economic Reforms on India's Federal Design
- (B) Partha Chatterjee : Wages of Freedom
- (C) Bhikhu Parekh : Democracy and Social Change in India
- (D) Rob Jenkins : Democratic Politics and Economic Reform in India

76. Who among the following authors attempted to study politics in India in terms of a tussle between 'Command polity' and 'Demand polity' ?

- (A) Rudolph and Rudolph
- (B) Myron Weiner
- (C) Jyotirindra Dasgupta and Atul Kohli
- (D) James Manor

74. નીચે પૈકીના કયા વિદ્વાવાને ભારતના રાજકારણનો 'નિષ્ક્રિય ક્રાંતિ'ના માળખા હેઠળ અભ્યાસ કર્યો ?

- (A) અતુલ કોહલી
- (B) સી.પી.ભામ્બરી
- (C) સુભાષ કશ્યપ
- (D) સુદીપ કવિરાજ

75. નીચે પૈકીનું કયું જોડકું ખોટી રીતે જોડાયેલું છે ?

- (A) લોરેન્સ સાયઝ : ફેડરાલીઝમ વિઠાઉટ એ સેન્ટર : ધી ઇમ્પેક્ટ ઓફ પોલિટિકલ એન્ડ ઇકોનોમિક રિફોર્મ ઓન ઇન્ડિયાસ ફેડરલ ડિઝાઇન
- (B) પાર્થા ચેટરજી : વેઈજ્સ ઓફ ફ્રીડમ
- (C) ભીખુ પારેખ : ડેમોક્રેસી એન્ડ સોશિયલ ચેન્જ ઇન ઇન્ડિયા
- (D) રોબ જેન્કીન્સ : ડેમોક્રેટિક પોલિટિક્સ એન્ડ ઇકોનોમિક્સ રિફોર્મ ઇન ઇન્ડિયા

76. નીચેનામાંથી કોણે ભારતના રાજકારણનો અભ્યાસ 'આદેશનું રાજ્યતંત્ર' અને 'માગણીનું રાજ્યતંત્ર' વચ્ચેના સંઘર્ષ સંદર્ભે કરવાનો પ્રયાસ કર્યો ?

- (A) રુડોલ્ફ અને રુડોલ્ફ
- (B) માયરોન વિનર
- (C) જ્યોતિરિન્દ્ર દાસગુપ્તા અને અતુલ કોહલી
- (D) જેમ્સ મેનોર

77. A political party in India has to satisfy which of the following criteria to be recognised as a national party ?

- (A) A party should win 3% of seats in the Lok Sabha from at least three different States
- (B) The party polls 6% of votes in Lok Sabha or State Assembly of any four or more States, and besides it wins four Lok Sabha seats
- (C) A party gets recognition as a State party in five States
- (D) At least secure ten seats in Lok Sabha election

78. Which among the following is/are the reasons behind the Jharkhand movement ?

- a. Land alienation
- b. Politics of identity
- c. Religious conflict
- d. Inter-State border conflict

Codes :

- (A) a and b
- (B) b, c and d
- (C) c and d
- (D) only d

77. એક રાષ્ટ્રીય પક્ષ તરીકે માન્યતા પ્રાપ્ત કરવા માટે ભારતમાં એક રાજકીય પક્ષે નીચેનામાંથી કયા માપદંડને સંતોષવો પડે છે ?

- (A) ત્રણ અલગ અલગ રાજ્યોમાંથી તે પક્ષે ઓછામાં ઓછી 3% બેઠકો જીતવી પડે
- (B) તે પક્ષ 6% મત લોકસભામાં કે કોઈપણ ચાર કે વધુ વિધાનસભામાં મેળવે છે અને વધારામાં ચાર બેઠકો લોકસભામાં જીતે છે
- (C) પાંચ રાજ્યોમાં એ પક્ષ રાજ્ય પક્ષ તરીકે માન્યતા મેળવે છે
- (D) લોકસભામાં ઓછામાં ઓછી 10 બેઠકો જીતે છે

78. નીચેના પૈકીનું/પૈકીના કયું/કયા કારણ ઝારખંડ ચળવળ માટે જવાબદાર છે ?

- a. ભૂમિ સંદર્ભે અલગાવ
- b. ઓળખનું રાજકારણ
- c. ધાર્મિક સંઘર્ષ
- d. અંતર રાજ્ય સરહદ વિવાદ

કોડ્સ :

- (A) a અને b
- (B) b, c અને d
- (C) c અને d
- (D) માત્ર d

79. Given below are the statements related to the implementation of Nari Shakti Vandan Adhinyam.

- The Adhinyam would be implemented after the publication of the census following delimitation.
- The Adhinyam would be implemented after the process of delimitation is complete.
- The Adhinyam incorporates a sunset clause.
- The Adhinyam is implemented from the 2024 elections.

Which among the above statements is/are true ?

Codes :

- a, b and d
- a, c and d
- a, b and c
- only d

80. Who authored the book 'Competing Equalities : Law and the Backward classes in India' ?

- Stanley A. Kochanek
- T. K. Oommen
- Marc Galanter
- Ramachandra Guha

79. નારી શક્તિ વંદન અધિનિયમ સંદર્ભે અહીં વિધાનો આપેલાં છે.

- ડીલિમિટેશન બાદની વસ્તી ગણતરીનાં પ્રકાશન પછી આ અધિનિયમનું અમલીકરણ થશે.
- ડીલિમિટેશનની પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા બાદ આ અધિનિયમનો અમલીકરણ થશે.
- આ અધિનિયમમાં એક 'સનસેટ ક્લોઝ' છે.
- આ અધિનિયમ 2024 ની ચૂંટણીમાં અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો.

ઉપરના માંથી કયું/કયા વિધાનો સાચાં છે ?

કોડ્સ :

- a, b અને d
- a, c અને d
- a, b અને c
- માત્ર d

80. "કોમ્પિટીંગ ઇક્વાલીટીસ : લો એન્ડ ધ બેકવર્ડ ક્લાસીસ ઇન ઇન્ડિયા" એ પુસ્તકના

લેખક કોણ છે ?

- સ્ટેનલી એ. કોચાનેક
- ટી. કે. ઓમેન
- માર્ક ગેલેન્ટર
- રામચંદ્ર ગુહા

81. Who wrote the book "Public Administration as a Developing discipline" ?

- (A) Gerald Caiden
- (B) Nicholas Henry
- (C) Henry Fayol
- (D) Robert Golembiewski

82. "Organisation is the form of every human association for the attainment of a common purpose". This statement is given by

- (A) J.D. Mooney
- (B) L.D. White
- (C) John M. Gaus
- (D) Luther Gullick

83. Felix Nigro points out four basic elements of similarity between public and private administration. Which of the following is NOT among those four ?

- (A) Human Relation Approach
- (B) Service and Cost
- (C) Concept of techniques of Scientific Management
- (D) Bureaucratic elements

81. "પબ્લિક એડમિનિસ્ટ્રેશન એઝ અ ડેવલપિંગ ડિસિપ્લિન" પુસ્તક કોણે લખ્યું હતું ?

- (A) જીરાલ્ડ કેઈડન
- (B) નિકોલસ હેનરી
- (C) હેનરી ફેયોલ
- (D) રોબર્ટ ગોલેમ્બીસ્કી

82. "સામાન્ય હિતની પ્રાપ્તિ માટે રચાતું દરેક માનવ સંગઠનનું સ્વરૂપ એ સંગઠન છે." આ કથન કોણે કહ્યું છે ?

- (A) જે. ડી. મુનિ
- (B) એલ. ડી. વ્હાઈટ
- (C) જ્હોન એમ. ગોસ
- (D) લ્યુથર ગુલિક

83. ફેલિક્સ નિગ્રો જાહેર વહીવટ અને ખાનગી વહીવટ વચ્ચે સામ્યતા ધરાવતા ચાર મૂળભૂત તત્વોનો નિર્દેશ કરે છે. નીચેનામાંથી કયા તત્વનો એ ચાર તત્વોમાં સમાવેશ થતો નથી ?

- (A) માનવ સંબંધ અભિગમ
- (B) સેવા અને ખર્ચ
- (C) વૈજ્ઞાનિક સંચાલનની ટેકનીકોનો ખ્યાલ
- (D) અમલદારશાહી તત્વો

84. Given below are two statements, one is labelled as Assertion (A) and the other is labelled as Reason (R).

Select the correct answer from the codes given below.

Assertion (A) : Maslow's need hierarchy is the first systematic conceptual model of human motivation.

Reason (R) : Maslow explained that human needs influence human behaviour.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
(B) Both (A) and (R) are true, but (R) is not the correct explanation of (A)
(C) (A) is true, but (R) is false
(D) (A) is false, but (R) is true

85. Which of the following trends are NOT associated with comparative Public Administration ?

Select the correct answer from the codes given below.

- a. Normative to Empirical
b. Ideographic to Nomothetic
c. Prismatic to Fused
d. Traditional to structural-functional

Codes :

- (A) a and b (B) b and d
(C) c and d (D) a and c

84. નીચે આપેલા કથનોમાંથી એક વિધાન (A) અને બીજું કારણ (R) છે. નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

વિધાન (A) : મેસ્લોનો જરૂરિયાતનો પદાનુક્રમ એ માનવ અભિપ્રેરણાનો પ્રથમ પદ્ધતિસરનો ખ્યાલાત્મક નમૂનો હતો.

કારણ (R) : મેસ્લોએ સમજાવ્યું કે માનવ જરૂરિયાતો માનવીય વર્તણૂકને પ્રભાવિત કરે છે.

કોડ્સ :

- (A) (A) અને (R) બંને સાચાં છે અને (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી છે
(B) (A) અને (R) બંને સાચાં છે પરંતુ (R) એ (A) ની સાચી સમજૂતી નથી
(C) (A) સાચું છે પરંતુ (R) ખોટું છે
(D) (A) ખોટું છે પરંતુ (R) સાચું છે

85. નીચેનામાંથી ક્યાં વલણો તુલનાત્મક જાહેર વહીવટ જોડે સંલગ્નતા ધરાવતાં નથી ?

નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી જવાબ પસંદ કરો.

- a. આદર્શ મુલકથી અનુભવજન્ય
b. વૈચારિકતાથી નિયમાન્વેશી
c. પ્રિઝમેટિકથી મિશ્રિત
d. પરંપરાગતથી માળખાકીય- કાર્યાત્મક

કોડ્સ :

- (A) a અને b (B) b અને d
(C) c અને d (D) a અને c

86. Which of the following is the basic premise of New Public Management ?

- (A) Government is a primary agent of all social actions
- (B) Large Governmental Bureaucracy
- (C) More flexible and open Government
- (D) Paternal Government

87. Who defined bureaucracy as "Organisation that cannot correct its behaviour by learning from its errors" ?

- (A) Michel Crozier
- (B) Max Weber
- (C) Karl Marx
- (D) Robert Merton

88. Human Relation Theory is also known as

- (A) Humanistic Theory
- (B) Socio-Economic Theory
- (C) Neo-Classical Theory
- (D) All of the above

86. નીચેનામાંથી કઈ બાબત નવા જાહેર સંચાલનનો મૂળ આધાર છે ?

- (A) સરકાર બધા જ સામાજિક કાર્યો માટે મુખ્ય એજન્ટ છે
- (B) વિશાળ સરકારી નોકરશાહી
- (C) વધુ પરિવર્તનશીલ અને ખુલ્લી સરકાર
- (D) પૈત્રિક સરકાર

87. "સંગઠન કે જે પોતાની ભૂલોમાંથી શીખીને પોતાની વર્તણૂક સુધારી શકતું નથી." આ રીતે નોકરશાહીને કોણે પરિભાષિત કરી ?

- (A) માઇકલ ક્રોઝિયર
- (B) મેક્સ વેબર
- (C) કાર્લ માર્ક્સ
- (D) રોબર્ટ મર્ટન

88. માનવ સંબંધ સિદ્ધાંત આ રીતે પણ ઓળખાય છે.

- (A) માનવતાવાદી સિદ્ધાંત
- (B) સામાજિક-આર્થિક સિદ્ધાંત
- (C) નૂતન શાસ્ત્રીય સિદ્ધાંત
- (D) ઉપરના બધા જ

89. Match List - I with List - II and select the correct answer from the codes given below.

List - I	List - II
a. Mooney J. D.	i. The essential circumstances of leadership are political and institutional.
b. Millet John	ii. Leadership is the form that authority assumes when it enters into process.
c. Follet M.P.	iii. Leadership is the influential increment over and above mechanical compliance with the routine directives of the organisation.
d. Katz and Kahn	iv. Leadership is not defined by the exercise of power but by the capacity to increase the sense of power among those led.

Codes :

	a	b	c	d
(A)	ii	i	iv	iii
(B)	ii	iv	iii	i
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	iii	iv	ii	i

89. યાદી - I અને યાદી - II ની તુલના કરો અને નીચે આપેલા કોડ માંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I	યાદી - II
a. મુનિ જે.ડી.	i. નેતૃત્વના આવશ્યક સંજોગો રાજકીય અને સંસ્થાકીય છે.
b. મિલેટ જીહોન	ii. નેતૃત્વ એ એક સ્વરૂપ છે, જે સત્તા ગ્રહણ કરે છે જ્યારે તે પ્રક્રિયામાં દાખલ થાય છે.
c. ફોલેટ એમ.પી.	iii. નેતૃત્વ એ સંગઠનના રોજિંદા નિર્દેશો સાથે યાંત્રિક અનુપાલન ઉપર ઉર્ધ્વગામી પ્રભાવશાળી વૃદ્ધિ છે.
d. કટ્ઝ એન્ડ કાહન	iv. નેતૃત્વને સત્તાના ઉપયોગ થી પરિભાષિત કરવામાં નથી આવતું પરંતુ જેમને દોરવામાં આવ્યા છે એમનામાં સત્તાની ભાવનામાં વૃદ્ધિ કરવાની સક્ષમતા થી કરવામાં આવે છે.

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	ii	i	iv	iii
(B)	ii	iv	iii	i
(C)	iv	iii	i	ii
(D)	iii	iv	ii	i

- 90.** Who is considered as the father of 'Social System School' ?
- (A) Herbert Simon
(B) Elton Mayo
(C) Chris Argyris
(D) Chester Barnard
- 91.** Public policy evaluation is NOT done on the basis of which of the following parameter ?
- (A) Efficiency
(B) Equity
(C) Effectiveness
(D) Profit
- 92.** Which of the following is NOT the component of the concept of Good Governance ?
- (A) Rule of Law
(B) Responsiveness
(C) Transparency
(D) Bureaucratisation
- 93.** Which of the following is optimal model of policy-making according to Y. Dror ?
- (A) Pure Rational Model
(B) Incremental Model
(C) Economically rational and Extra-rational model
(D) Pure rational and Economically rational model
- 90.** 'સમાજ વ્યવસ્થા અભ્યાસ'ના પિતા કોણ ગણાય છે ?
- (A) હર્બર્ટ સાયમન
(B) એલ્ટન મેયો
(C) ક્રીસ આર્ગીરીસ
(D) ચેસ્ટર બર્નાર્ડ
- 91.** જાહેરનીતિનું મૂલ્યાંકન નીચેનામાંથી કયા પરિમાણને આધારે કરવામાં આવતું નથી ?
- (A) કાર્યક્ષમતા
(B) ન્યાયસંગતતા
(C) અસરકારકતા
(D) નફો
- 92.** નીચેનામાંથી કયું સુશાસનની વિભાવનાનું ઘટક નથી ?
- (A) કાયદાનું શાસન
(B) પ્રતિભાવાત્મકતા
(C) પારદર્શિતા
(D) નોકરશાહી કરણ
- 93.** વાય. ડ્રોરના મતે નીચેનામાંથી કયું મોડેલ નીતિ નિર્માણ માટે શ્રેષ્ઠ મોડેલ છે ?
- (A) શુદ્ધ તર્કસંગત મોડેલ
(B) વૃદ્ધિ મોડેલ
(C) આર્થિક રીતે તર્કસંગત અને વધારાનું તર્કસંગત મોડેલ
(D) શુદ્ધ તર્કસંગત અને આર્થિક રીતે તર્કસંગત મોડેલ

94. The responsive public administration requires

- a. Institutional safeguard of technical competence
- b. Flatter organisation
- c. High calibre of public servants
- d. General standard of efficiency

Select the correct answer from the codes given below.

Codes :

- (A) a, b and c
- (B) a, b and d
- (C) a, c and d
- (D) c and a

95. Which report of the 2nd Administrative Reform Commission pertains to 'Right to Information : Master Key to Good Governance' ?

- (A) First report
- (B) Fourth report
- (C) Sixth report
- (D) Ninth report

96. How many reports have been submitted to the Government of India by the Second Administrative Reform Commission ?

- (A) 10
- (B) 12
- (C) 15
- (D) 18

94. સંવેદનશીલ જાહેર વહીવટ માટે જરૂરી છે

- a. ટેકનિકલ ક્ષમતાની સંસ્થાકીય સુરક્ષા
- b. સપાટ સંગઠન
- c. જાહેર સેવકોની ઉચ્ચ યોગ્યતા
- d. કાર્યક્ષમતાનું પ્રમાણભૂત સ્તર

નીચેનામાંથી યોગ્ય કોડ પસંદ કરો.

કોડ્સ :

- (A) a, b અને c
- (B) a, b અને d
- (C) a, c અને d
- (D) c અને a

95. દ્વિતીય વહીવટી સુધારણા આયોગનો કયો અહેવાલ 'માહિતીનો અધિકાર : સુશાસનની ગુરુચાવી'ને લાગુ પડે છે ?

- (A) પ્રથમ અહેવાલ
- (B) ચોથો અહેવાલ
- (C) છઠ્ઠો અહેવાલ
- (D) નવમો અહેવાલ

96. દ્વિતીય વહીવટી સુધારણા આયોગ દ્વારા ભારત સરકારને કેટલા અહેવાલો સુપ્રત કરવામાં આવ્યા છે ?

- (A) 10
- (B) 12
- (C) 15
- (D) 18

97. In which year was the National e-Governance Plan (NeGP) formulated in India ?

- (A) 2004
(B) 2005
(C) 2006
(D) 2008

98. Match List - I with List - II and select the correct answer from the codes given below.

List - I (Programmes)	List - II (Objective)
a. Janani Suraksha Yojana	i. Entitling all pregnant women institutional delivery
b. Accredited Social Health Activists	ii. Manage affairs of the hospital
c. Rogi Kalyan Samiti	iii. Reduction of maternal mortality
d. Janani Sishu Suraksha Karyakram	iv. Facilitators, Mobilizers and providers of community health service

Codes :

	a	b	c	d
(A)	i	iv	ii	iii
(B)	iii	iv	ii	i
(C)	ii	iii	iv	i
(D)	i	ii	iii	iv

97. ભારતમાં રાષ્ટ્રીય ઈ-ગવર્નન્સ પ્લાન (NeGP)નું નિર્માણ કયા વર્ષમાં કરવામાં આવ્યું હતું ?

- (A) 2004
(B) 2005
(C) 2006
(D) 2008

98. યાદી - I ને યાદી - II સાથે જોડો અને નીચે આપેલ કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I (કાર્યક્રમ)	યાદી - II (ઉદ્દેશ)
a. જનની સુરક્ષા યોજના	i. સંસ્થાકીય સુવાવડ માટે દરેક નારીને અધિકાર
b. એક્રેડિટેડ સોશિયલ હેલ્થ એક્ટીવીસ્ટ્સ	ii. હોસ્પિટલના વ્યવહારોનું પ્રબંધન
c. રોગી કલ્યાણ સમિતિ	iii. માતા મૃત્યુદરમાં ઘટાડો
d. જનની-શિશુ સુરક્ષા કાર્યક્રમ	iv. સામુદાયિક આરોગ્ય સેવા મળે એ માટે સુવિધા કરતા સંગઠિત કરતા અને પૂર્તિ કરતા વ્યક્તિઓ

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	i	iv	ii	iii
(B)	iii	iv	ii	i
(C)	ii	iii	iv	i
(D)	i	ii	iii	iv

99. Which of the following features are associated with citizen's charter ?

- It is a document made by Government agencies stating its commitment to citizens.
- It empowers citizens to demand the committed standards of service.
- It is legally enforceable.
- It boosts accountability in the delivery of public services.

Select the answer from the codes given below.

Codes :

- (A) a, b and d (B) a, b and c
(C) a, c and d (D) b, c and d

100. Match List - I with List - II and select the correct answer from the codes given below.

List - I	List - II
a. No confidence motion	i. Executive control
b. Budget	ii. Judicial control
c. Mandamus	iii. Legislative control
d. Lokayukta	iv. Citizens' control

Codes :

	a	b	c	d
(A)	ii	i	iv	iii
(B)	iv	i	iii	ii
(C)	iii	ii	iv	i
(D)	iii	i	ii	iv

99. નીચેનામાંથી કયા લક્ષણો નાગરિક અધિકારપત્ર જોડે સંબંધ ધરાવે છે ?

- નાગરિકો પ્રત્યે વચનબદ્ધતા દર્શાવતો સરકારી એજન્સીઓ દ્વારા બનાવવામાં આવેલો દસ્તાવેજ છે.
- સેવાના ખાતરીપૂર્વકના પ્રમાણભૂત ધોરણો માંગવાની નાગરિકોને સત્તા આપે છે.
- એ કાયદાકીય રીતે અમલમાં મૂકી શકાય છે.
- લોકસેવાના વિતરણમાં એ ઉત્તરદાયિત્વને ઉત્તેજન આપે છે.

નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

કોડ્સ :

- (A) a, b અને d (B) a, b અને c
(C) a, c અને d (D) b, c અને d

100. યાદી-I અને યાદી-II ની તુલના કરો અને નીચે આપેલા કોડ્સમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો.

યાદી - I	યાદી - II
a. અવિશ્વાસની દરખાસ્ત	i. કારોબારી નિયંત્રણ
b. અંદાજપત્ર	ii. ન્યાયિક નિયંત્રણ
c. આદેશ	iii. ધારાકીય નિયંત્રણ
d. લોકાયુક્ત	iv. નાગરિક નિયંત્રણ

કોડ્સ :

	a	b	c	d
(A)	ii	i	iv	iii
(B)	iv	i	iii	ii
(C)	iii	ii	iv	i
(D)	iii	i	ii	iv

Space for Rough Work

1
x
1

Space for Rough Work

SEAL

